

Vastaus vanhusneuvoston ja Suomen Luustoliitto ry:n kannanottoon Osteoporoosin hyvä hoito kannattaa

Pirkanmaan hyvinvointialueen vanhusneuvosto on kokouksessaan 17.9.2024 hyväksynyt kannanoton Osteoporoosin hyvä hoito kannattaa. Kannanotto on tehty yhdessä Suomen Luustoliitto ry:n kanssa.

Kannanotossa vanhusneuvosto pyytää Pirkanmaan hyvinvointialuetta perustamaan osteoporoosin palvelupolun aikaan saamiseksi työryhmän, jossa on mukana kaikki ne oleelliset ammattilaistahot, jotka hoitavat osteoporoosia sairastavia.

Kannanotossa todetaan, että ”läikkään murtumapotilaan osteoporoosin hoidoksi Pirkanmaalta löytyy hoito-ohjeistus ammattilaiselle. Alueella on myös lonkkamurtumapotilaan hoitoketju, joka on jo tertiääriprevention osa. Osteoporoosin tunnistaminen ja hoitaminen ennen murtumaa on tärkeää ennaltaehkäisevää työtä.”

Terveydenhuollon ammattilaisten osteoporoosin ennaltaehkäisyä, diagnostiikkaa ja hoitoa koskevia Intraohjeita ja perusterveydenhuollossa hoidettavien pitkäaikaissairauksien seurantaa koskevaa Pirkanmaan seurantasuosituksia päivitetään kevään 2025 aikana toimintatapojen yhtenäistämiseksi.

Pirkanmaan hyvinvointialueella on elintapaohjausta kehitetty Hoppu-hankkeessa. HYTE-vastuuyksikkö koordinoi Pirkanmaalla valtakunnallisen EU-hankkeen tavoitetta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelukonseptin kehittämiseksi. Elintapaohjauksesta hyötyvät myös osteoporoosin riskiryhmää kuuluvat. Elintapaneuvonnalla tarkoitetaan ohjausta, jonka tavoitteena on saada aikaan terveyttä ja hyvinvointia edistäviä pysyviä elintapamuutoksia. Näihin muutoksiin voi kuulua ruokavalion parantaminen, liikunnan tai kulttuurin lisääminen, stressin hallinta, riittävä uni ja riskikäyttäytymisen, kuten tupakoinnin ja liiallisen alkoholinkäytön, välttäminen. Tekemällä kestäviä elämäntapamuutoksia voidaan vähentää lääketieteellisten toimenpiteiden tarvetta. Elintapaneuvonta lähtee alkukartoituksesta, jossa huomioidaan esim. osteoporoosin mahdollisuus. Tämän jälkeen laaditaan henkilökohtainen suunnitelma yksilöllisten toiveiden, tarpeiden ja tavoitteiden mukaisesti.

Pirkanmaan hyvinvointialueella on tuotettu kaatumisen ehkäisyn työryhmässä kokonaisuus, mikä on tarkoitus julkaista ennalta ehkäisevää tietoa asukkaille Pirkanmaan hyvinvointialueen Hyvinvointia elintavoilla –sivustolla. Sivusto on osa Pirkanmaan hyvinvointialueen strategisen kärkitavoitteen “Vahvat omaehtoiset ja ennaltaehkäisevät palvelut” toimeenpanoa. Tavoite on, että asukkaiden ja asiakkaiden ohjautuminen hyvinvointia ja terveyttä edistävien ja tukevien palvelujen ja toiminnan piiriin helpottuu. Hyvinvointia elintavoilla -sivustolla pyritään jatkossa huomioimaan myös osteoporoosin riskissä olevien tarpeita. Alkuvuodesta 2025 käynnistyy viestintäkampanja sivuston tunnettavuuden lisäämiseksi ja hyvinvoinnin ja sen haasteiden puheeksi ottamisen kannustamiseksi.

Hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien valtionrahoituksen perusteeksi on otettu käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin eli HYTE-kerroin. Vuoden 2023 alusta hyte-kertoimen mukainen summa jaetaan hyvinvointialueille asukasluvun mukaan. HYTE-kertoimen tarkoituksena on kannustaa ja tukea hyvinvointialueita toteuttamaan monipuolisia ja suunnitelmallisia toimia, jotka kohdistuisivat muun muassa kansansairauksien ehkäisyyn ja ikääntyvän väestön toimintakyvyn edistämiseen ja tapaturmien vähentämiseen. Toimintaa ja tuloksia väestötasolla kuvaavat indikaattorit huomioidaan ensimmäisen kerran vuoden 2026 rahoituksen jaossa. Yhtenä väestön muutosta mittaava tulosindikaattorina on lonkkamurtumat 65 vuotta täyttäneillä, prosenttia vastaavan ikäisestä väestöstä. Myös kunnilla on vastuu tulosindikaattorin kehityksestä kaatumisen ehkäisyn osalta. Pirkanmaan hyvinvointialueen tavoitteena on olla HYTE-kertoimen osalta parhaassa kolmanneksessa vuonna 2025.

Ennaltaehkäisevä työ nähdään tärkeänä ja keinoja hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen kehitetään jatkuvasti. Ammattilaisille on tuotettu työkaluja elintapojen puheeksi ottamiseen ja elintapaohjauksesta hyötyvän tunnistamiseen. Ammattilaisia on myös koulutettu tunnistamaan osteoporoosiriskissä olevia henkilöitä. Tällä hetkellä elintapaohjauksen kehittämistyön resurssit kohdentuvat laajemmin kansasairauksien ehkäisyyn ja rakenteilla on geneerinen elintapaohjauksen palvelupolku. Osteoporoosin palvelupolun ja ennaltaehkäisyn hyödyt tunnistetaan, mutta palvelupolkutyöryhmän perustaminen ei ole nyt ajankohtaista. Vanhusneuvoston ja Luustoliiton esitys pidetään mielessä, mikäli jatkossa laaditaan palvelupolkuja erillisille ryhmille.